

A régi hagyományos őrési és vendvidéki parasztporták képéhez hozzátartozott a házakat körülvevő gyümölcsös, valamint a házaktól távolabb, a meredekebb domboldalakon kialakított extenzív kaszáló gyümölcsös, mely elszórtan álló fáival az őrési tájkép egyik jellegzetes alkotó eleme.

kaszáló gyümölcsös

Kaszálógyümölcsöseink nagyon sok régi fajtát őriznek. A fák többsége elöregedett, hamarosan kipusztulnak, ki is halhat egy-egy fajta. Lassanként helyüket átveszik az intenzív néhány tulajdonságra nemesített gyümölcsfajták. A régi fajták így a génmegőrzés szempontjából is fontosak, hiszen nagyon változatosak: sokféle ízűek, zamatosak, különböző színűek, nagyságúak. Érésü idejük szét-húzódó, felhasználási lehetőségük gazdag: pálinkát, gyümölcslevet, befőttet, lekvárt, süteményt, ecetet, aszalványt készítettek a gyümölcsökből. Az őshonos fajták ellenállóak, nem kell permetezni őket, jól bírják helyi talaj- és éghajlati viszonyokat. Általában periodikusan teremnek, egyik évben nagyon bő terméssel örvendeztetnek meg, más-
kor alig pár kosárnyit tudunk összegyűjteni róluk.

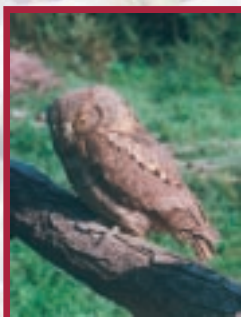

almáskosár

A kaszáló gyümölcsösök, ahogy a nevük is utal rá a gyümölcs termés mellett szénát is szolgáltatnak a jószágnak, a kaszálás, széna lehordás következtében pedig értékes növényeket őriznek. Májusban az agárkosbor, sömörös kosbor virít a fák alatt, októberben az őszi kikerics színesíti a gyümölcsösök alját.

őszi kikerics

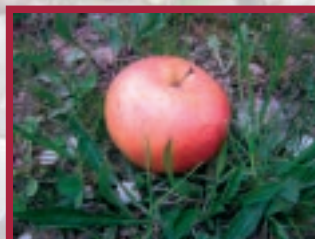

füleskuvik

Ezek az extenzív művelésű gyümölcsfaligetek kitűnő élőhelyei a búbos bankának, a füleskuviknak, a zöldküllőnek és még sokféle madárnak, de a sündisznó is talál táplálékot és rejtekhelyet itt magának. Őseink a fákat megbecsülték, gondozták, ápolták, ifjították, oltották, újraterelítették. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság is ezt a szép hagyományt szeretné folytatni: ezért létrehoztunk egy kis faiskolát, ahol kora tavasszal párosítással helyi szakember oltja vadalanynokba az őshonos vesszőket. A kis fák 2-3 évi iskolázás után kerülnek kiültetésre a bemutató kertbe, amely az Őriszentpéteri árpád-kori templom mellett lesz. Jelenleg az őshonos tájfajták Őriszentpéteren a Kovácsszeren egy séta alkalmával, szakember vezetésével tekinthetők meg. A fajták felkutatása és begyűjtése folyamatosan történik a nemzeti park munkatársai által.

sün

málka termése

oltóágak

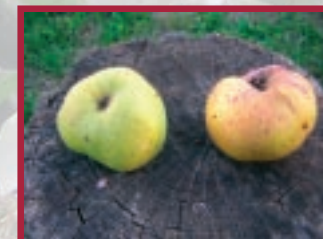
faiskola

ALMÁK

Legfontosabb gyümölcsünk az alma, melynek mintegy 50 fajtája él ezen a vidéken. Kora nyártól késő ősziig érnek folyamatosan a jobbnál jobb ízű almák. A korán érők lédúsak, fűszeres ízűek, illatosak és hamar romlanak, nem tarthatók el. A később érők kemény húsúak, jól eltarthatók. Népi neveiket sokszor színükről, formájukról, ízükről kapták. Legelterjedtebb fajták: piros pogácsa alma, batul, mosánszki, csörgőalma, tők- vagy rétesalma, egéralma, vasalma, koszos- vagy bőralma, húsvéti rozmarin, cigányalma, boralma, mákalma, citromalma, tányéralma, köcsőgalma, muskotályos alma...

virágzó almafa

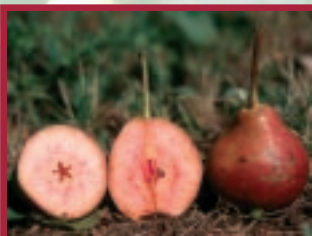

bőralma termése

KÖRTÉK

A körte az alma után a legelterjedtebb gyümölcs. Sokszor 80-90 éves óriási fák találhatóak egy-egy gyümölcsösben főleg szókörtéből, melyenek termését ecetkészítésre, pálinkafőzésre, aszalásra használták.

Igen gyakori a nyár derekán bőven termő, de el nem álló zabérő körte. Elterjedt a fanyar ízű lómonyú körte és az édes, könnyen romló, hosszúnyakú körte is. Érdekesség a piros húsú vérbélű körte és az alma alakú pogácsa körte. További fajták: tüskés körte, mézes körte, császár körte, vizes körte, rozsdás körte, hébér körte, téli nagy macskafej körte, vajkörte, kisasszony körte, rozsrő körte, vörös körte, téli zöld körte...

vérbélű körte

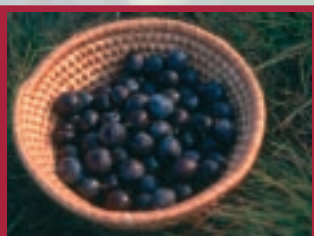
lómonyú körte

körtéskosár

SZILVÁK

A szilva jól megél ezen a kötött, savanyú talajon. A legelterjedtebb a hosszú szilva (besztercei változat), a legjobb alapanyaga a pálinkának, az aszalt gyümölcsnek és kitűnő lekvár készíthető belőle. Korán érő fajták a kék búzaszilva, piros és sárga mirabolán (mirabella). Később érő fajták a dobzu vagy kutyaszilva, kisasszonyszilva, sárga hosszú szilva, törökszilva. Értékesek a zamatos, édes ringlőfajták: a fehér, zöld, piros ringlő és a nagy méretű, hosszúkás piros-sárga ringlő.

kerek szilva kópicban

piros-sárga ringlő

C SERESZNYÉK

virágzó cseresznyefa

Különösen a Vendvidéken láthatunk óriási méretű cseresznyefákat, melyek bőtermők és zamatos gyümölcsűek. Legkorábbi fajta a kissé fanyar ízű hólyagos cseresznye, valamint a majdnem fekete levű pünkösdi cseresznye. Gyönyörű dísz a tavaszi tájnak a hófehér menyasszonyi ruhába öltözött, virágzó cseresznyefa. Igazi különlegesség a halvány rózsaszínű "fehér" cseresznye, a ropogós húsú sárga cseresznye és a kétszínű cseresznye.

korai hólyagos cseresznye

virágzó korai cseresznyefa

Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
9941 Óriszentpéter, Siska szer 26/a.
Tel.: 94/548-034, Internet: www.orseginpi.hu

Szolgáltatásaink:

- csoportvezetés, előadások természetvédelmi és néprajzi témakörben
- erdei iskolákhoz terepi programok és kézműves foglalkozások szervezése
- családoknak és csoportoknak szálláslehetőség

Kiadja: Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Óriszentpéter
 Felelős kiadó: dr. Markovics Tibor igazgató
 Szöveg: Császárné Uhrin Noémi
 Fotó: Császárné Uhrin Noémi, Gruber Ágnes, Márkus Rita,
 Szentendreyne Havas Márta
 Előkészítés: TOSO Kft., Szentgotthárd
 Készült a Miniszterelnöki Hivatal Turisztikai Államtitkárságának és a
 Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával.

A CSÖRGŐALMA GYÜMÖLCSÖSKERT

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság régi gyümölcsfajtaikat felkutató, megőrző és bemutató programja.

